

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego

Warszawa, 04 STY. 2017

VII.5600.7.2016.MM

Pani
Dorota Wójcik
Prezesa Zarządu Fundacji
Wolność od Religii
ul. Fryderyka Chopina 41 lok 2
20-023 Lublin

Szanowna Pani Prezesko,

działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), uprzejmie przesyłam w załączeniu kopie: wystąpienia Rzecznika skierowanego do Opolskiego Kuratora Oświaty w sprawie ankiety dotyczącej modlitwy przed posiłkami przeprowadzonej w Przedszkolu Publicznym Nr 6 w Szczedrzyku oraz udzielonej na to pismo odpowiedzi.

Uprzejmie informuję, że - po zapoznaniu się z wyjaśnieniami przedstawionymi przez Opolskiego Kuratora Oświaty- uznano, że nie potwierdziły się obawy dotyczące naruszenia konstytucyjnej wolności sumienia i wyznania na terenie wskazanego przedszkola.

Zał. 1

z powrotem
DYREKTOR ZESPOŁU
Mirosław Wróblewski

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 07 GRU. 2016

Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego

VII.5600.7.2016.MM

Pan
Michał Siek
Opolski Kurator Oświaty
ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Szanowny Panie Kuratorze,

na podstawie publikacji prasowej z 24 października 2016 r. pt. *30 rodziców się zgodziło, czterech nie. Przedszkolaki będą się modlić przed posiłkiem*, zamieszczonej na stronie internetowej www.tvn24.pl. Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację o przeprowadzeniu w Przedszkolu Publicznym nr 6 w Szczedrzyku ankiety dotyczącej modlitwy przed posiłkami. Wyniki tej ankiety zostały upublicznione, a na ich podstawie wprowadzono zwyczaj odmawiania modlitwy przez dzieci przed posiłkami na stołówce.

W sprawie tej swe wątpliwości w piśmie skierowanym do Pana Kuratora przedstawiła Fundacja Wolność od Religii (kopia pisma w załączeniu). Również w ocenie Rzecznika opisana wyżej sytuacja budzi wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjnych praw i wolności jednostki. Z pełnym zrozumieniem należy traktować praktyki obywateli stanowiące realizację wolności sumienia i wyznania wyrażonej w art. 53 Konstytucji, która to wolność obejmuje prawo do uzewnętrzniania wyznawanej religii m.in. poprzez modlitwę. Przepisem szczegółowym dotyczącym odprawiania tego rodzaju praktyk na terenie szkół publicznych jest § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 ze zm.), który stanowi, iż w szkole można także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach. Należy tutaj wskazać, że

Konstytucja w art. 53 gwarantuje wolność sumienia i wyznania **każdemu**. Zgodnie z § 1 ust 3 wskazanego rozporządzenia uczestniczenie lub nieuczestniczenie w **przedszkolnej albo szkolnej** nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek w jakiegokolwiek formie. Dlatego też należy uznać, że wykładnia celowościowa § 12 rozporządzenia przemawia za stosowaniem tego przepisu w drodze analogii również do przedszkoli. Odmawianie modlitwy w szkole i przedszkolu powinno być zatem wyrazem wspólnego dążenia uczniów oraz taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców. Niewątpliwie więc niedopuszczalny jest jakikolwiek rodzaj przymusu w stosunku do uczniów niewyrażających chęci modlitwy. Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że przepis ten wskazuje jedynie na **możliwość odmawiania modlitwy na terenie szkoły**, a zarówno uniemożliwienie odmawiania modlitwy jak i przymuszanie do niej wbrew woli uczniów stanowiłoby naruszenie tego przepisu i byłoby niekonstytucyjne¹. Dlatego też sposób organizacji takiej modlitwy powinien być przedmiotem szczególnej refleksji i rozważań zarówno dyrekcji szkoły, jak i organu prowadzącego.

Należy pamiętać, że art. 53 ust 7 Konstytucji gwarantuje jednostce prawo do milczenia, a więc nieujawniania swojego światopoglądu. Wskazuje się, że przepis ten chroni prywatność przekonań jednostki będących wynikiem urzeczywistniania wolności sumienia i religii *in foro interno*. Z przepisu tego nie wynika oczywiście nakaz milczenia. Jednostka może więc swobodnie ujawniać swój światopogląd, zwłaszcza wtedy, gdy jest to związane z realizacją jej praw wynikających z wolności sumienia i religii. Za uzasadniony należy uznać też pogląd, że dopuszczalne jest pytanie przez instytucje państwowe o religię lub przekonania z **zastrzeżeniem braku obowiązku udzielenia odpowiedzi**². Wydaje się więc, że przy zachowaniu dobrowolności i anonimowości przeprowadzona w niniejszej sprawie ankieta mogła stanowić formę spełnienia wymogu „taktu i delikatności ze strony nauczycieli” i urzeczywistnienia „wspólnego dążenia uczniów”, o którym mowa w § 12 wskazanego wyżej rozporządzenia. Poważne wątpliwości budzi jednak forma upublicznienia wyników ankiety, która może mieć skutek dyskryminujący dla osób, które opowiedziały się przeciwko odmawianiu modlitwy na stołówce.

¹ zob. orzeczenie TK z dnia 20 kwietnia 1993 r., sygn. akt U 12/92. Orzeczenie to, w zakresie w jakim odnosi się do wolności sumienia i wyznania w aspekcie pozytywnym i negatywnym, zachowuje swoją aktualność również na gruncie obowiązującej Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r.

² M. Olszówka, *Art. 53 [Wolność sumienia i wyznania]*, [w:] *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1-86*, red. M. Safjan, L. Bosek, Legalis, s. 26.-27.

Negatywnie należy też ocenić wykorzystanie wyników ankiety do włączenia wszystkich uczniów placówki do praktyki odmawiania modlitwy przed posiłkami. Wyrażona w tym przedmiocie wola większości nie może stanowić uzasadnienia dla wkraczania w konstytucyjną wolność sumienia i wyznania jednostki. Nikt nie może być bowiem zmuszany do uczestniczenia w praktykach religijnych.

Mając na uwadze powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Kuratora o poinformowanie o działaniach podjętych w niniejszej sprawie. Proszę również o wskazanie, czy przeprowadzona w przedszkolu ankieta miała charakter dobrowolny.

Załącznik 1

Z panieniem

DYREKTOR ZESPÓŁU

Mirosław Wróblewski

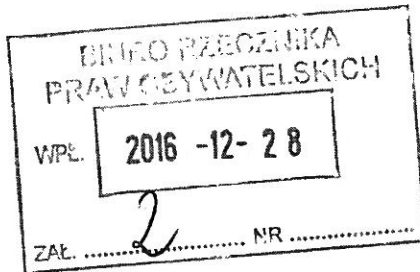

RPW/80496/2016 P
Data:2016-12-28

KURATORIUM OŚWIATY W OPOLU
ul. Piastowska 14, Opole 45-082
tel. 77 45 24 568, 77 45 24 572 fax. 77 45 24 417
e-mail: kontakt@kuratorium.opole.pl

Opole, .12.2016 r.

WWKE.5533.25.2016 r.

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Odpowiadając na pismo z 7 grudnia 2016 r. sygn.VII.5600.7.201⁶7.MM w sprawie przeprowadzeniu w Przedszkolu Publicznym w Szczedrzyku ankiety dotyczącej modlitwy przed posiłkami, opublikowanie wyników ankiety oraz na jej podstawie wprowadzenia zwyczaju odmawiania modlitwy przez dzieci przed posiłkami. Informuję, że w dniu 7 listopada 2016 r. w Publicznym Przedszkolu w Szczedrzyku, została przeprowadzona kontrola doraźna, temat kontroli: *wykonywanie przez dyrektora publicznego przedszkola podstawowych zadań w zakresie prawidłowości organizacji zajęć dodatkowych w szczególności nauki religii, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 z późn. zm.).*

Podczas czynności kontrolnych ustalono, że na wniosek ustny rodziców (około 6 osób) w sprawie organizacji modlitwy przed jedzeniem dyrektor dnia 6 września 2016 roku zorganizował zebranie rodziców, podczas którego na prośbę rodziców przekazał propozycję do rozpatrzenia – wniosek w sprawie modlitwy przed posiłkami, co skutkowało przeprowadzeniem krótkiej ankiety anonimowej. Dyrektor zaproponował pytania w ankiecie, na co wyraziło zgodę 26 obecnych rodziców na zebraniu. Od dnia 7 września 2016 roku do dnia 5 października 2016 roku w szatni udostępniono ankiety i pojemnik wraz z informacją dla pozostałych rodziców. Dnia 5 października 2016 roku dyrektor przedszkola

ustalił, że wpłynęło 41 ankiet. Trójka rodziców nie wypełniła ankiety. Część ankiet była podpisana przez rodziców, a część była anonimowa. Z wyjaśnienia dyrektora ustalono, że rodzice z własnej woli podpisali się pod ankietami. Następnie dyrektor przedszkola zorganizował zebranie, na którym poinformował rodziców o wynikach ankiet. Na 41 zwróconych ankiet 30 rodziców wyraziło wolę modlitwy przed posiłkami, 7 rodzicom było obojętne czy dzieci będą się modliły, 4 rodziców odpowiedziało, że nie wyraża zgody na to, aby jego dziecko modliło się przed posiłkami. Z protokołu wynika, że „dyrektor zadał pytanie co ma zrobić w tej sytuacji, aby nikogo nie urazić? Odpowiedź rodziców była jednomyślna (16 osób obecnych), aby dzieci modliły się gdyż zdecydowana większość rodziców wyraziła taką wolę. Około 12 października 2016 r. dyrektor przedszkola poinformował wszystkich rodziców, w formie ogłoszenia o odmawianiu przez dzieci modlitwy przed posiłkami. W ogłoszeniu zamieścił informacje o liczbie odpowiedzi rodziców na temat „modlitwy w przedszkolu przed posiłkami” oraz stwierdzenie „Decyzja rodziców - Dzieci modlą się przed posiłkami”.

W związku z tym dyrektor otrzymał zalecenia przestrzeganie zapisu § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 z późn. zm.), zgodnie z którym: w szkole można także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach. Odmawianie modlitwy w szkole powinno być wyrazem wspólnego dążenia uczniów oraz taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców oraz przestrzeganie zapisu art. 53 ust. 6 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 2001., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) – nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

Jednocześnie informuję, że na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że przeprowadzona ankieta miała charakter dobrowolny.

Zapala Artur
Wicekurator Oświaty
Artur Zapala

Załącznik:

1. Protokół kontroli doraźnej przeprowadzonej w dniu 7 listopada 2016 r. w Publicznym Przedszkolu w Szczedrzyku.

Kuratorium Oświaty w Opolu

PROTOKÓŁ KONTROLI DORAŻNEJ

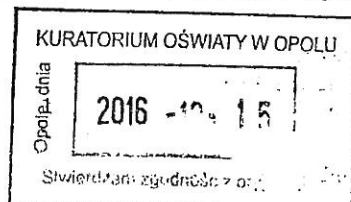
przeprowadzonej w dniu: 7 listopada 2016 r.

w Przedszkolu Publicznym Nr 6 w Szczedrzyku, ul. Opolska 1, 46-042 Szczedrzyk

1. Imię i nazwisko dyrektora przedszkola: **Bożena Stylska**
2. Kontrolę przeprowadziła:
 - 1) Irena Bodziony - starszy wizytator Wydziału Wspomagania, Kontroli i Ewaluacji, na podstawie imiennego upoważnienia nr WWKE.057.52.2016 z dnia 2 listopada 2016 r. wydanego z upoważnienia Opolskiego Kuratora Oświaty przez Janusza Olechnowicza, Dyrektora Wydziału Wspomagania, Kontroli i Ewaluacji.
 - 2) Jadwiga Szramiak - starszy wizytator Wydziału Wspomagania, Kontroli i Ewaluacji, na podstawie imiennego upoważnienia nr WWKE.057.53.2016 z dnia 2 listopada 2016 r. wydanego z upoważnienia Opolskiego Kuratora Oświaty przez Janusza Olechnowicza, Dyrektora Wydziału Wspomagania, Kontroli i Ewaluacji.
3. Dokonano wpisu do rejestru kontroli prowadzonego w przedszkolu kontrolowanym: Nr 11.
4. Tematyka kontroli: **wykonywanie przez dyrektora publicznego przedszkola podstawowych zadań w zakresie prawidłowości organizacji zajęć dodatkowych w szczególności nauki religii, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 z późn. zm.).**
5. Okres objęty kontrolą: **rok szkolny 2016/2017 r.**
6. Podstawy dokonania ustaleń (podjęte czynności, analizowane dokumenty):
 - a) rozmowa z dyrektorem,
 - b) analizowane dokumenty:
 - statut – wybrane strony,
 - arkusz organizacji przedszkola,
 - Program nauczania religii - Kochamy Dobrego Boga,
 - wyjaśnienie dyrektora,

Dyrektor
Wydziału Wspomagania, Kontroli
i Ewaluacji

Janusz Olechnowicz

Handwritten signature

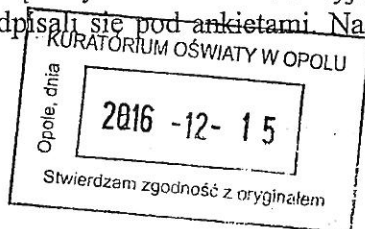
- oświadczenie rodziców w sprawie organizacji religii,
- ankiety dla rodziców,
- ogłoszenie wyników ankiet dla rodziców,
- Protokół zebrania rodziców z dnia 6.09.2016r. wraz z listą obecnych,
- Protokół zebrania rodziców z dnia 5.10.2016r. wraz z listą obecnych.

7. Opis ustalonego stanu faktycznego (w tym ujawnione nieprawidłowości):

1. Na dzień kontroli do dwóch oddziałów Przedszkola Publicznego Nr 6 w Szczedrzyku uczęszcza 44 dzieci. Przedszkole jest czynne od godziny 6.30 do godziny 15.30 (oddział II czynny jest od godziny 8.00 do godziny 14.00).
2. Dzieci na wniosek rodziców uczestniczą w zajęciach dodatkowych: religia, gimnastyka korekcyjna, język mniejszości narodowej, logorytmika.
3. Zapis § 4 ust. 5 Statutu Przedszkola ujmuje możliwość udziału dzieci w nauce religii.
4. Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 z późn. zm.) w przedszkolu zorganizowano, w ramach planu zajęć przedszkolnych, naukę religii, na życzenie 15 rodziców (opiekunów prawnych) dzieci pięcioletnich. Pisemne oświadczenia złożono u dyrektora przedszkola, bez wskazania wyznania w dniu złożenia wniosku lub deklaracji o uczęszczaniu dziecka do przedszkola.
5. W arkuszu organizacji Przedszkola Publicznego Nr 6 w Szczedrzyku, zatwierdzonym w dniu 30 maja 2016 roku zaplanowano na rok szkolny 2016/2017 jedną godzinę religii w grupie pięciolatków (dwa zajęcia 30 minutowe – zgodnie z § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia naukę religii organizowano w wymiarze właściwym dla tego poziomu nauczania).
6. W związku z brakiem pisemnego skierowania do nauczania religii, zajęcia rozpoczęto z dniem 2 listopada 2016 roku, po uzyskaniu imiennego skierowania biskupa diecezjalnego do nauczania religii w Przedszkolu Publicznym Nr 6 w Szczedrzyku, z dnia 31.08.2016 r. Nr 1/2016/WK (wpłynęło do przedszkola dnia 5 października 2016 r.) - § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia.
7. W wyniku zezwolenia biskupa diecezjalnego z dnia 26 września 2016 r. zmniejszono wymiar zajęć religii do 0.5 godziny tygodniowo.
8. Do dnia kontroli rodzice nie zrezygnowali z nauki religii.
9. Na podstawie § 12 ww. rozporządzenia w pomieszczeniu przedszkolnym umieszczono krzyż.
10. Na wniosek ustny rodziców (około 6 osób) w sprawie organizacji modlitwy przed jedzeniem dyrektor dnia 6 września 2016 roku zorganizował zebranie rodziców, podczas którego na prośbę rodziców dyrektor przekazał propozycję do rozpatrzenia – wniosek w sprawie modlitwy przed posiłkami, co skutkowało przeprowadzeniem krótkiej ankiety anonimowej. Dyrektor zaproponował pytania w ankiecie, na co wyraziło zgodę 26 obecnych rodziców na zebraniu. Ankiety miały być udostępnione rodzicom w szatni i zwrócone do pojemnika wystawionego obok (protokół zebrania z rodzicami z dnia 6 września 2016 roku i lista obecności na zebraniu). Od dnia 7 września 2016 roku do dnia 5 października 2016 roku w szatni udostępniono ankiety i pojemnik wraz z informacją dla pozostałych rodziców. Dnia 5 października 2016 roku po otwarciu pojemnika dyrektor przedszkola ustalił, że wpłynęło 41 ankiet. Trójka rodziców nie wypełniła ankiety. Część ankiet była podpisana przez rodziców, a część była anonimowa. Z wyjaśnienia dyrektora ustalono, że rodzice z własnej woli podpisali się pod ankietami. Następnie tego dnia, dyrektor

Dyrektor
Wydziału Wspomagania, Kontroli
i Ewaluacji

Janusz Olechnowicz

[Handwritten signature]

przedszkola zorganizował zebranie, na którym poinformował rodziców o prowadzeniu zajęć religii przez księdza oraz o wynikach ankiet. Na 41 zwróconych ankiet 30 rodziców wyraziło wolę modlitwy przed posiłkami, 7 rodzicom było obojętne czy dzieci będą się modliły, 4 rodziców odpowiedziało, że nie wyraża zgody na to, aby jego dziecko modliło się przed posiłkami. Z protokołu wynika, że „dyrektor zadał pytanie co ma zrobić w tej sytuacji, aby nikogo nie urazić? Odpowiedź rodziców była jednomyślna (16 osób obecnych), aby dzieci modliły się gdyż zdecydowana większość rodziców wyraziła taką wolę. Zaproponowali, aby dzieciom, których rodzice nie wyrazili zgody zorganizować w tym czasie inne zajęcia.”

Następnie, około 12 października 2016 r. dyrektor przedszkola poinformował wszystkich rodziców, w formie ogłoszenia wywieszonego w szatni o odmawianiu przez dzieci modlitwy przed posiłkami. W ogłoszeniu zamieścił informacje o liczbie odpowiedzi rodziców na temat „modlitwy w przedszkolu przed posiłkami” – (30 rodziców chce aby dziecko modliło się przed posiłkami, 7 rodzicom jest to obojętne czy dziecko będzie modliło się przed posiłkami, 3 rodziców nie wyraziła swojego zdania). Decyzja rodziców- Dzieci modlą się przed posiłkami”.

11. Nauka religii wyznania katolickiego w przedszkolu odbywa się w oparciu o program zatwierdzony przez władze Kościoła Katolickiego „Kochamy Dobrego Boga” numer programu AZ-0-01/10 - § 4 ww. rozporządzenia.
12. Zgodnie z § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia nauczyciel religii wypełnił dziennik przedszkolny (wpis z dnia 2 listopada 2016r.).

8. Zalecenia¹:

1. Zaleca się, przestrzeganie zapisu § 12 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 1992 r., Nr 36, poz. 155 z późn. zm.), zgodnie z którym: w szkole można także odmawiać modlitwę przed i po zajęciach. Odmawianie modlitwy w szkole powinno być wyrazem wspólnego dążenia uczniów oraz taktu i delikatności ze strony nauczycieli i wychowawców.
2. Zaleca się, przestrzeganie zapisu art. 53 ust. 6 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 2001., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) – nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych. Nikt nie może być obowiązany przez organy władzy publicznej do ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania.

9. Termin realizacji zaleceń: 21 listopada 2016 roku.

10. Informacja o odmowie udzielania wyjaśnień przez dyrektora lub pracowników szkoły: **nie dotyczy.**

Pouczenie:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1270)

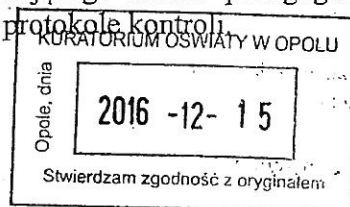
§ 18 ust. 1 Dyrektor szkoły lub placówki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania wyjaśnienia dotyczące przyczyny odmowy,

§ 19 ust. 1 Dyrektor szkoły lub placówki, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania protokołu kontroli, może zgłosić do organu sprawującego nadzór pedagogiczny pisemne, umotywowane zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli.

Dyrektor
Wydziału Wspomagania, Kontroli
i Ewaluacji

Janusz Olechnowicz

3

Miejsce i data podpisania protokołu: 08.11.2016 / Kuratorium Oświaty w Opolu

Podpis i pieczęć dyrektora: **DYREKTOR**
Przedszkola Publicznego-Nr 6
w Szczedrzyku
mgr Bożena Stylska

Data, podpis i pieczęć kontrolującego: 08.11.2016.

Starszy wizytator
Szmur
Jadwiga Szramiak

Starszy wizytator
Irena Bodzigny
Irena Bodzigny

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden otrzymała Pani: Bożena Stylska – Dyrektor Przedszkola Publicznego Nr 6, ul. Opolska 1, 46-042 Szczedrzyk.

Jeden egzemplarz protokołu otrzymałam:

data, podpis i pieczęć dyrektora przedszkola/szkoły/placówki

08.11.2016.

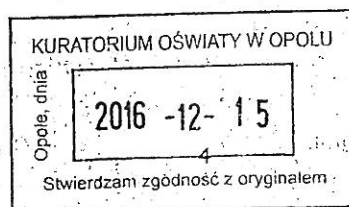
DYREKTOR
Przedszkola Publicznego Nr 6
w Szczedrzyku

¹ Podstawa prawna: art. 31 ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.)

mgr Bożena Stylska

Dyrektor
Wydziału Wspomagania, Kontroli
i Ewaluacji

Janusz Olechnowicz
Janusz Olechnowicz

AS